

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΟΡΤΡΕΤΟ ΤΩΝ «ΠΡΩΤΩΝ» ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

Ο αίρων τις αμαρτίες...

ΣΤΟ ΚΑΤΩΦΛΙ ΤΗΣ «ΜΕΤΑ – ΑΝΔΡΕΑ» ΕΠΟΧΗΣ

Ο κ. Κ. Σημίτης αποτελεί τη μόνη ίσως περίπτωση πολιτικού ανδρός που, ενώ από το στενό του περιβάλλον (οικογενειακό, φιλικό) αποκαλείται Κωνσταντίνος, επίσημα και δημόσια (τηλεόραση, εφημερίδες, κρατικά έγγραφα) φέρεται ως... απλώς Κώστας. Πρόκειται για – ανώδυνη βέβαια και αμελητέα – εκδήλωση «σοσιαλιστικού» φαρισαϊσμού ή έστω «σοσιαλιστικού ρεαλισμού». Εκδήλωση που όμως στο βάθος της «ερμηνεύει» και «αποκαλύπτει»...

Το ως άνω «ζήτημα», δεν έχει ασφαλώς ιδιαίτερη σημασία. Κι ούτε «χαρακτηρίζει» τον κ. Κ. Σημίτη. Τον καθηγητή Σημίτη με τη λαμπρή ακαδημαϊκή καριέρα, με τη σοβαρή πολιτική πορεία και με τους καλούς αντιστασιακούς τίτλους. Τον σημερινό υπουργό Εθνικής Οικονομίας που, αν δεν είχε «ενδύσει» εδώ και δύο χρόνια τη συγκεκριμένη ιδιότητα μ'όλα τα παρεπόμενά της, θα συνέχιζε πιθανότατα να μην έχει παρά μόνο φίλους...

Ποτέ δεν θέλησαν να «ενσωματώσουν» τον κ. Κ. Σημίτη και να τον δεχτούν ως σάρκα εκ της σαρκός τους, τα περισσότερα από τα στελέχη και τα μέλη του ΠΑΣΟΚ της 3ης του Σεπτεμβρίου και του 13%. Τους ενοχλούσε η μεσοαστική καταγωγή του. Τους ενοχλούσαν ακόμα και οι καλοί («αριστοκρατικοί») κατά τις τότε εκτιμήσεις) τρόποι του. Τους ενοχλούσαν οι διακριτικές αποστάσεις από τη σκληρή κομματική «πλέμπα» αλλά κι από τα αλλεπάλληλα εσωκομματικά πογκρόμ εκείνης της περιόδου. Τόσο ώστε παρά τις «ορθόδοξα» αριστερές του θέσεις, τον βάραινε πάντα η αόριστη – και αστήρικτη – «υποψία» της... δεξιάς απόκλισης.

Στη δεύτερη φάση του ΠΑΣΟΚ, ανάμεσα στα 1977 και στα 1981 κι ενώ το Κίνημα είχε ήδη περάσει στην αξιωματική αντιπολίτευση και «ετοιμαζόταν» για την εξουσία, τα χαρτιά του κ. Κ. Σημίτη ανέβηκαν κατακόρυφα. Ήταν η εποχή που πολύ περισσότερος κόσμος είχε πλαισιώσει το οργανωτικό ΠΑΣΟΚ, και που είχε αρχίσει να νοθεύεται η «καθορότητα» του ζιβάγκο και του ασυμβίβαστου «εδώ και τώρα» σοσιαλισμού. Κι ήταν επίσης το γεγονός ότι η βίαιη κομματική του καθαίρεση (μ' εκείνη την αλησμόνητη ιστορία της αφίσσας με την «Ευρώπη των εργαζομένων»), τον είχε κατά κάποιον τρόπο μυθοποιήσει.

Αποδιδόντας του διαστάσεις και ιδιότητες που, όπως στη συνέχεια αποκαλύφθηκε, κάθε άλλο παρά υπήρχαν στις πολιτικές αποσκευές του κ. Κ. Σημίτη.

Ετσι, στις παραμονές των εκλογών του 1981, οι προτάσεις των οργανώσεων της Αθήνας για την κατάρτιση των συνδυασμών (δεν είχε ακόμα καθιερωθεί η λίστα και η ασταυρία) τον έφερναν πρώτο – και με διαφορά από τους άλλους υποψήφιους – στις προτιμήσεις των κομματικών μελών. Τόσο, ώστε οι «σκληροί» κομματικοί τον υποπεύθησαν – άλλως αδικώς – σε κάποια φάση, για φραξιοπισμό. Ενώ ο αρχηγός του ΠΑΣΟΚ έδειχνε – μόνος αυτός – να τον περιβάλλει με την πλήρη εμπιστοσύνη του. Σ' αυτή την εμπιστοσύνη αλλά και

στις επανειλημμένες επίσημες διαβεβαιώσεις βασιζόταν ο κ. Κ. Σημίτης, όταν νοίκιαζε κεντρικό εκλογικό κέντρο, όταν προσελάμβανε υπαλλήλους, όταν σχεδίαζε μαζί με τους συνεργάτες του το έντυπο προεκλογικό του υλικό.

Αλλά βέβαια το όνομα του κ. Σημίτη απουσίαζε, όπως είναι γνωστό, από τους εκλογικούς συνδυασμούς του 1981. Παρά την εμπιστοσύνη, παρά τις διαβεβαιώσεις και παρά την προτίμηση της κομματικής βάσης.

Μ' αποτέλεσμα να χάσει ο καθηγητής την ψυχραιμία του και να ξεχάσει την καλή του αγωγή.

Είναι, λέγεται, η πρώτη φορά που «επέτρεψε» στην οργή του να εκδηλωθεί τόσο έντονα και σε τόσο ευρύ κύκλο...

Φαίνεται όμως ότι στο διάστημα ως την ημέρα των εκλογών, κατόρθωσε να ελέγξει τα «συναίσθηματά» του, να ξαναβρεί τη φυσική του ψυχραιμία, να ξαναθυμηθεί τους καλούς του τρόπους και βέβαια, να εξομαλύνει τις σχέσεις του με τον αρχηγό.

Ετσι, το βράδυ της εκλογικής νίκης βρέθηκε κι αυτός στο Καστρί. Οπου δέχτηκε, εκείνη την ίδια νύχτα, και την πρόταση για την – εξωκοινοβουλευτική – υπουργοποίησή του. Του προσφέρθηκαν τότε λέγεται, 3-4 υπουργεία, που κανένα δεν τον ενθουσίασε. Δέχτηκε όμως το – καλύτερο της κλάσης του – υπουργείο Γεωργίας, πιστεύοντας ότι με τη διεθνή – λόγω ΕΟΚ – «κινητικότητα» που του εξασφάλιζε, δεν θα βρισκόταν «μέσα στα πόδια» των κομματικών, δεν θα ενοχλούσε και δεν θα τον ενοχλούσαν. Κι από την άλλη θα ξανακέρδιζε ίσως σιγά σιγά τους χαμένους κομματικούς και πολιτικούς πόντους...

Οι απόψεις για την απόδοση του κ. Κ. Σημίτη στην περίοδο '81-85 μάλλον διίστανται. Ετσι, ενώ στο λαό έχουν μείνει γενικά καλές εντυπώσεις, από τους πολιτικούς κύκλους καθώς κι από τους άμεσα «συνδεδεμένους» με τη Γεωργία υποστηρίζεται, πως η καλή φήμη δεν οφείλεται παρά στη σοβαρότητα και στην ευπρέπεια του υπουργού. Και σε τίποτα περισσότερο. Υποστηρίζεται επίσης ότι ενώ στα ευρωπαϊκά πλαίσια ο κ. Σημίτης πραγματοποίησε καλές εμφανίσεις, έδωσε πετυχημένες μάχες και κέρδισε φίλους, στην «εσωτερικής αναφοράς» υπουργική του θεματολογία τα πήγε... μετριώς αδιάφορα.

Ενώ ως κυρίαρχο στοιχείο της πολιτικής του λειτουργίας σ' ολόκληρη εκείνη τη φάση εντοπίζεται το άγχος του να μην «ενοχλήσει» το κόμμα. Να μην συγκρουστεί ούτε έμμεσα με τους – πανίσχυρους ακόμα τότε – παραδοσιακούς κομματικούς, κι ούτε φυσικά με την ηγεσία.

Ο συνολικός όμως απολογισμός της περιόδου υπήρξε για τον κ. Σημίτη μάλλον θετικός. Καθώς προώθησε την «εικόνα» του στο λαό. Καθώς δεν γύριζε στυγίως με άδεια χέρια από τα ταξίδια του στις Βρυξέλλες. Καθώς οι ξένοι, οι Ευρωπαίοι κυρίως, δεν έπαυαν να τον επαινούν. Και καθώς κατάφερε να ξαναγίνει «αποδεκτός» από το Κίνημα, που τον ανέδειξε και πάλι στο Ε.Γ. του. Ας σημειωθεί ότι ακόμα κι ο συνήθως φειδωλός σε επαίνους τότε Πρόεδρος κ. Κ. Καραμανλής, μονάχα καλά λόγια είχε να πει για τον υπουργό Γεωργίας της πρώτης τετραετίας του ΠΑΣΟΚ...

Η «κακή στιγμή» ήρθε για τη δεύτερη εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ. Όταν ο μο-

νίμως επιλέγων την «ουδετερότητα» κ. Κ. Σημίτης... αναβαθμίστηκε πολιτικά και κυβερνητικά, αναλαμβάνων το καυτό – και επικίνδυνο – υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Σε μια εποχή μάλιστα που προετοιμαζόταν – προφανώς ερήμην του – η σταθεροποιητική οικονομική πολιτική, η γνωστή και ως μονόπλευρη λιτότητα.

Η επιλογή του πρωθυπουργού είχε βέβαια τις ερμηνείες της. Ο κ. Κ. Σημίτης εθωρείτο «κλασικά» αριστερό στέλεχος. Ικανός άρα να επωμιστεί και να εφαρμόσει μια δεξιά πολιτική. Ήταν επιπλέον φύσει αντιπολιτικός, έτσι ώστε οι εύλογες – και αναμενόμενες – θυελλώδεις αντιδράσεις δεν θα 'χαν και μια επιπλέον αιτία οξύνσης. Ενώ από την άλλη ήταν από τις προσωπικότητες εκείνες που αν – ο μη γένοιτο – χρειαζόταν κάποια στιγμή να εμφανιστούν ως «εξιλαστήρια θύματα» το γεγονός δεν θα προκαλούσε... έντονο καταθλιπτικό σύνδρομο στον κ. Α. Παπανδρέου.

Κι είναι αλήθεια πως χρεώθηκε άνετα, αδιαμαρτύρητα και ευσυνειδήτα το φορτίο. Που το διεκπεραιώνει όσο γίνεται – όσο μπορεί κι όσο τον αφήνουν – καλύτερα.

Οι – συχνές – διαμαρτυρίες του για την υπονόμευση που δέχεται τόσο ο ίδιος όσο και η πολιτική του, ποτέ δεν ξεπέρασαν τα όρια της «ευπρέπειας». Παρά το γεγονός ότι ξέρε καλά πως υπονομεύεται σταθερά και συστηματικά απ' όλες τις εσωκομματικές πλευρές (αριστερές και κεντρώες) κι απ' όλα τα κομματικά κλιμάκια.

Παρά το γεγονός ότι ξέρε πως ακόμα κι ο πρωθυπουργός τον αφήνει συχνά ακάλυπτο. Παρά το γεγονός ότι σε πολλές φάσεις βλέπει την πολιτική του να μην στηρίζεται παρά στους οικονομικούς αναλυτές μερίδας του συντηρητικού Τύπου. Παρά το γεγονός ότι αρκετοί – και μάλιστα εξωκομματικοί – μνηστήρες φλερτάρουν τη θέση του. Παρά το γεγονός ότι σ' αυτήν ειδικά την τελευταία περίοδο η αμφισβήτηση τείνει να προσλάβει χαρακτήρα καθαρής πολεμικής, με έντονες μάλιστα «προσωπικές» διαστάσεις.

Ο κ. Κ. Σημίτης δεν μπορεί – λογικά να αγνοεί τα «μηνύματα» που δείχνουν, ότι δεν αποκλείεται να πλησιάζει η ώρα της αποκαθής του. Εμπιστεύεται όμως φαίνεται – περισσότερο ίσως απ' ό,τι θά 'πρεπε – το ότι ο κ. Α. Παπανδρέου δεν έχει άλλη, πέραν της «παρούσης» οικονομική πολιτική να εφαρμόσει. Κι ότι, τουλάχιστον σ' αυτή τη φάση, δεν είναι διόλου εύκολο να βρει καλύτερο, πιστότερο και ευπρεπέστερο διεκπεραιωτή της...

Ο κ. Κώστας Σημίτης δεν αποκλείεται, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις κι αν στο μεταξύ δεν έχει «αχρηστευθεί» να κληθεί να διαδραματίσει κάποιο ευρύτερο πολιτικό ρόλο στο μέλλον.

Αν εκτιμηθεί πως χρειάζονται «γέφυρες αντοχής» προς την πλευρά των ξένων πολιτικών και οικονομικών κύκλων. Κι αν παραστεί ανάγκη να διαμορφωθούν ίσως συμμαχικές πολιτικές λύσεις, με συναινετική κατεύθυνση προς τα «δεξιά». Είναι μ' άλλα λόγια ο άνθρωπος τον οποίο οικονομικοί – κυρίως – παράγοντες της Ελλάδας και του εξωτερικού θα προτιμούσαν για να ηγηθεί – ή για να στηρίξει ηγετικά – μια συμμαχική «κατάσταση» προερχόμενη από τα δύο μεγαλύτερα σήμερα, πολιτικά ρεύματα.

Πρόκειται για την εκδοχή που συχνά κουβεντιάζεται στις... δεξιώσεις των δυτικών πρεσβειών.

Αυτή η διάσταση – ή η «προοπτική» – της προσωπικότητας του υπουργού Εθνικής Οικονομίας, είναι που, ενώ σήμερα τον συντηρεί και τον διαφυλάσσει,

τον κάνει μεσοπρόθεσμα περισσότερο «ύποπτο» και ευάλωτο. Απέναντι στο κόμμα του και στην ηγεσία του.

Στην ηγεσία, που έχει αρχίσει φαίνεται εδώ και καιρό, να τον βλέπει σαν εμπόδιο για τα – σαφώς διαφορετικά – σχέδιά της...